

ČESKÁ REPUBLIKA

**ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY**

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Lenky Matyášové a soudců JUDr. Jakuba Camrdy a Mgr. Ondřeje Mrákoty v právní věci žalobkyně: **Z. F.**, zast. Mgr. Martinou Šamlotovou, advokátkou, se sídlem Příkop 8, Brno, proti žalované: **Komise pro rozhodování ve věcech pobytu cizinců**, se sídlem nám. Hrdinů 3, Praha 4, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 31. 8. 2016, č. j. 32 A 74/2014 – 41,

t a k t o :

- I.** Žalobkyni **se přiznává** osvobození od soudního poplatku za kasační stížnost v plném rozsahu.
- II.** Rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 31. 8. 2016, č. j. 32 A 74/2014 – 41, **se zrušuje** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Žalobkyně (dále „stěžovatelka“) podala dne 16. 1. 2013 žádost o povolení k trvalému pobytu rodinného příslušníka občana Evropské unie z humanitárních důvodů (za účelem sloučení rodiny) dle § 87h odst. 2 písm. b) zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů (dále jen „zákon o pobytu cizinců“).

Ministerstvo vnitra, Odbor azylové a migrační politiky (dále též „správní orgán prvního stupně“) rozhodnutím ze dne 23. 4. 2013, č. j. OAM-864-7/TP-2013, žádost zamítlo, jelikož dospělo k závěru, že nespĺnila podmínku stanovenou v § 87h odst. 2 písm. b) zákona o pobytu cizinců, neboť není rodinným příslušníkem občana Evropské unie. Rodinné příslušníky definuje zákon o pobytu cizinců v § 15a a žalobkyně nespĺdává žádnou z těchto kategorií; nespĺňuje podmínky dle § 15a odst. 1 písm. a), b) ani c) zákona o pobytu cizinců a rovněž není nezaopatřeným příbuzným ve smyslu § 15a odst. 1 písm. d) zákona o pobytu cizinců.

Ministerstvo uvedlo, že definici „nezaopatřené osoby“ upravuje § 15a odst. 2 zákona o pobytu cizinců, který předpokládá, že nezaopatřená osoba je vyživovaná občanem Evropské

unie. Vzhledem k tomu, že stěžovatelka pobírá starobní důchod, není vyživovaná svým zetěm, občanem Evropské unie, ani jeho manželkou, její dcerou. Správní orgán se proto nezabýval naplněním dalších podmínek „*nezaopatřenosti*“ stanovených § 15a odst. 2 zákona o pobytu cizinců. Dospěl k závěru, že stěžovatelka není ani rodinným příslušníkem občana Evropské unie dle § 15a odst. 3; pokud jde o písm. a) body 2. a 3. zmíněného ustanovení, správní orgán konstatoval, že není vyživovaná občanem Evropské unie a není ani odkázána na jeho péči, neboť jí péči mohou poskytnout její dvě dcery, státní občanky Ukrajiny. Pokud jde o § 15a odst. 3 písm. b) zákona o pobytu cizinců, správní orgán uvedl, že toto ustanovení lze aplikovat pouze na vztah druh – družka, k tomu odkázal na důvodovou zprávu k zákonu č. 326/1999 Sb. a „*směrnici EU ohledně přiznání statusu rodinného příslušníka občana Evropské unie*“.

Proti tomuto rozhodnutí podala stěžovatelka odvolání, které žalovaná rozhodnutím ze dne 1. 8. 2014, č. j. MV-87688-6/SO-2013, zamítla a rozhodnutí správního orgánu prvního stupně potvrdila.

Proti rozhodnutí žalované podala stěžovatelka žalobu, kterou Krajský soud v Brně zamítl v záhlaví uvedeným rozsudkem.

Krajský soud konstatoval, že dcera stěžovatelky M. F., se dne 7. 3. 2009 provdala za J. S., občana České republiky a v době podání žádosti stěžovatelky zde pobývala na základě uděleného trvalého pobytu za účelem sloučení rodiny s manželem, občanem Evropské unie; dne 11. 4. 2014 získala M. F. státní občanství České republiky. Žalobkyně podala žádost o trvalý pobyt dne 16. 1. 2013.

Jako podstatné pro posouzení žaloby považoval krajský soud to, zda je stěžovatelka rodinným příslušníkem občana Evropské unie ve smyslu § 15a zákona o pobytu cizinců. Konstatoval, že prokazatelně nesplňuje podmínky § 15a odst. 1 uvedené pod písm. a), b) ani c) zákona o pobytu cizinců. Pokud jde o podmínku dle § 15a odst. 1 písm. d) zákona o pobytu cizinců, dospěl krajský soud k závěru, že stěžovatelka nenaplnila definici nezaopatřenosti; uvedl, že stěžovatelka je v důchodovém věku a doložila anamnézu popisující její neurologické problémy; uvedené skutečnosti však nespovídají o nemoci nebo úrazu, pro které by stěžovatelka nemohla vykonávat soustavnou výdělečnou činnost, resp. o dlouhodobě nepříznivém zdravotním stavu, jak je definován § 3 zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, resp. § 26 zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění. Stěžovatelka pobírá starobní důchod v rodné zemi a není tak plně odkázána na výživovou povinnost svého zetě, občana Evropské unie. Krajský soud dále uzavřel, že stěžovatelku nelze považovat za cizince ve smyslu § 15a odst. 3 písm. a) bodů 1. a 2. zákona o pobytu cizinců, neboť není vyživována svým zetěm, občanem Evropské unie a záznamy o zdravotním stavu nespovídají o nutnosti osobní péče občana Evropské unie.

Krajský soud zdůraznil, že žádost o povolení k trvalému pobytu na základě § 87h odst. 2 písm. b) může být podána pouze rodinným příslušníkem občana Evropské unie, což žalobkyně nespĺňovala, proto krajský soud shodně se správními orgány obou stupňů pokládal za nadbytečné zabývat se naplněním humanitárních důvodů uvedeného ustanovení.

V kasační stížnosti proti rozsudku krajského soudu stěžovatelka odkázala na důvody podle § 103 odst. 1 písm. a) a d) s. ř. s. Zároveň s podáním kasační stížnosti stěžovatelka navrhla, aby zdejší soud přiznal kasační stížnosti odkladný účinek ve smyslu § 107 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“). Tomuto návrhu Nejvyšší správní soud usnesením ze dne 10. 11. 2016, č. j. 5 Azs 224/2016 - 35, nevyhověl a kasační stížnosti

pokračování

odkladný účinek nepřiznal. Stěžovatelka rovněž požádala o osvobození od soudních poplatků za kasační stížnost s návrhem na přiznání odkladného účinku.

Stěžovatelka v kasační stížnosti zopakovala totožné argumenty, jaké uplatnila v řízení před krajským soudem. Namítla, že je rodinným příslušníkem občana Evropské unie ve smyslu § 15a odst. 1 písm. d) za použití § 15a odst. 2 písm. b), c) zákona o pobytu cizinců, neboť doložila, že je nezaopatřeným přímým příbuzným ve vzestupné linii manželky občana ČR; důvody své nezaopatřenosti spatřuje v tom, že „*z důvodu svého stáří je v neschopnosti vykonávat výdělečnou činnost a že současně není soběstačná a potřebuje neustálou péči.*“

Stěžovatelka poukázala rovněž na to, že uváděla, že je i rodinným příslušníkem občana Evropské unie dle § 15a odst. 3 písm. a) bod 2 zákona o pobytu cizinců, neboť v době vydání správních rozhodnutí správních orgánů pobírala důchod v zemi svého původu ve výši cca 100 € měsíčně a tato částka nepostačuje ani na pokrytí jejích základních potřeb. Stěžovatelka je proto vyživována „*ze společného jmění své dcery a jejího manžela, a tedy je vyživována občanem Evropské unie*“.

Stěžovatelka tvrdí, že splňuje rovněž podmínku § 15a odst. 3 písm. a) bod 3 zákona o pobytu cizinců, neboť z jí předložených dokumentů vyplývá, že se o sebe z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu nedokáže sama postarat bez osobní péče občana Evropské unie a tato péče je jí poskytována na území České republiky.

Stěžovatelka shodně jako v žalobě uvedla, že jí lze posuzovat rovněž jako rodinného příslušníka občana Evropské unie dle § 15a odst. 3 písm. b) zákona o pobytu cizinců, neboť žije se svým zetěm ve společné domácnosti a má s ním prokazatelně trvalý vztah obdobný vztahu rodinnému.

Stěžovatelka dodala, že v současné době nepobírá žádný starobní důchod; pochází z Krymu, přičemž státní orgány Krymu podmiňují výplatu starobního důchodu předložením pasu Ruské federace a jeho získání je podmíněno nabytím státního občanství Ruska, což ale stěžovatelka odmítá. K uvedenému stěžovatelka odkázala na listinu - sdělení Penzijního fondu Ruské federace ze dne 9. 10. 2015, kterou přiložila k žádosti o přiznání odkladného účinku.

Podle mínění stěžovatelky dospěly správní orgány, resp. krajský soud v napadeném rozsudku k mylnému závěru o její nezaopatřenosti ve smyslu § 15a odst. 1 písm. d) zákona o pobytu cizinců. Stěžovatelka nesouhlasí s tím, že pokud pobírá starobní důchod, byť v malé výši, není vyživována občanem EU, resp. jeho manželem. Je třeba zohlednit nejen skutečnost, že pobírá důchod, ale zejména jeho výši a to, zda je poskytovaná částka dostatečná k zajištění základních potřeb. Pokud jde o hodnocení tvrzeného dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu, stěžovatelka namítla, že v určité situaci lze za takový stav považovat i stáří, neboť s přibývajícím věkem dochází k postupné degeneraci tělesné schránky, ke zvýšení náchylnosti k různým nemocem a celkovému snížení schopnosti zvládat základní životní potřeby. Stěžovatelka rovněž nesouhlasí se závěrem, že nespadá do kategorie nezaopatřených osob dle § 15a odst. 1 písm. d) zákona o pobytu cizinců, neboť tento míří na osoby, které nemohou z důvodu nepříznivého zdravotního stavu vykonávat soustavnou výdělečnou činnost a nejsou přitom v důchodovém věku. Takový výklad diskriminuje osoby, které dosáhly důchodového věku a je dle názoru stěžovatelky v rozporu s § 2 odst. 4 zákona č. 500/2004 Sb. správní řád, dále čl. 3 ve spojení s čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod a čl. 14 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod.

Z výše uvedených důvodů stěžovatelka navrhla, aby Nejvyšší správní soud napadený rozsudek zrušil a věc vrátil krajskému soudu k dalšímu řízení.

Žalovaný se ve vyjádření ke kasační stížnosti odkázal na svá předchozí vyjádření v této věci a obsah spisového materiálu. Napadený rozsudek považuje za správný a souladný se zákonem, proto navrhuje, aby kasační stížnost byla zamítnuta.

Nejvyšší správní soud přezkoumal formální náležitosti kasační stížnosti a shledal, že kasační stížnost je podána včas, neboť byla podána ve lhůtě dvou týdnů od doručení napadeného rozsudku (§ 106 odst. 2 s. ř. s.), je podána oprávněnou osobou, neboť stěžovatelka byla účastnicí řízení, z něhož napadený rozsudek vzešel (§ 102 s. ř. s.), a je zastoupena advokátem (§ 105 odst. 2 s. ř. s.).

Stěžovatelka požádala o osvobození od soudního poplatku za kasační stížnost.

Z § 36 odst. 3 s. ř. s. vyplývají tyto podmínky částečného osvobození od soudních poplatků: (1) účastník požádal o osvobození, (2) jeho návrh není zjevně neúspěšný, a (3) účastník doložil nedostatek prostředků. Pro přiznání osvobození od soudních poplatků v plném rozsahu nadto musí být dány zvláště závažné důvody. Kasační stížnost nelze považovat za zjevně neúspěšný návrh, protože ji stěžovatelka podala v zákonem stanovené lhůtě, není dán žádný z důvodů nepřipustnosti kasační stížnosti podle § 104 s. ř. s. a kasační stížnost není zjevně bezdůvodná. První dvě podmínky pro osvobození od soudních poplatků byly v daném případě naplněny.

Co se týče třetí podmínky, tj. doložení nedostatku prostředků, stěžovatelka v žádosti popsala svou životní a finanční situaci; dodala, že momentálně starobní důchod nepobírá, neboť státní orgány Krymu podmiňují jeho výplatu předložením pasu Ruské federace, jehož získání je podmíněno nabytím státního občanství Ruska, což ale stěžovatelka odmítá. K uvedenému stěžovatelka odkázala na listinu - sdělení Penzijního fondu Ruské federace ze dne 9. 10. 2015, kterou přiložila ke kasační stížnosti. Na výzvu soudu předložila stěžovatelka *Potvrzení o osobních, majetkových a výdělkových poměrech*, z něhož rovněž vyplývá, že je starobní důchodkyně, nemajetná a nemá žádné příjmy. Pro řešenou věc je však podstatné, že výše důchodu stěžovatelky činí 100 € měsíčně, tedy částku, která, i kdyby ji stěžovatelka pobírala, by nepostačovala na pokrytí základních potřeb. S ohledem na věk a zdravotní stav stěžovatelky nelze očekávat, že by si příjmy na zaplacení soudních poplatků mohla opatřit výkonem pracovní činnosti. S ohledem na shora popsané poměry stěžovatelky jsou proto podle názoru Nejvyššího správního soudu dány zvláště závažné důvody pro přiznání plného osvobození od soudních poplatků. Pro úplnost Nejvyšší správní soud uvádí, že to, že je stěžovatelka v řízení zastoupena advokátkou na základě plné moci, závěr o nedostatku finančních prostředků nezpochybňuje. Výše honoráře advokáta stejně jako platební podmínky jsou zpravidla určeny smlouvou mezi advokátem a nemusí pro účastníka nutně znamenat větší finanční zátěž. Zastoupení účastníka advokátem navíc nepředstavuje žádný zbytečný nadstandard a nesvědčí o marnotratnosti účastníka (srov. usnesení Nejvyššího správního soudu č. j. 2 As 190/2016 - 41). I třetí podmínka osvobození od soudních poplatků tedy byla naplněna.

Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že stěžovatelka splňuje podmínky pro plné osvobození od soudních poplatků ve smyslu § 36 odst. 3 s. ř. s., proto její žádosti vyhověl a přiznal jí osvobození od soudních poplatků.

Nejvyšší správní soud se při přezkoumání napadeného rozsudku krajského soudu nejprve musel zabývat námitkou nepřezkoumatelnosti, kterou vnesla stěžovatelka v kasační stížnosti; pokud by tato námitka byla důvodná, již tato okolnost by musela vést ke zrušení napadeného rozsudku.

pokračování

Z kasační stížnosti není zcela zřejmé, v čem konkrétně stěžovatelka nepřezkoumatelnost spatřuje; nicméně otázku přezkoumatelnosti rozhodnutí je povinen Nejvyšší správní soud zkoumat ex offio (§ 109 odst. 4 s. ř. s.); neuvedení konkrétních důvodů proto nepředstavuje překážku vypořádání této námitky.

Doktrína rozlišuje nepřezkoumatelnost rozhodnutí pro nesrozumitelnost nebo pro nedostatek důvodů. Mezi oběma typy není jasná hranice, dá se pouze obecně vymezit, že nesrozumitelnost se dotýká především vad výroku. Rozhodnutí je tedy nesrozumitelné tehdy, pokud není zřejmé, jak vlastně soud rozhodl nebo je-li výrok vnitřně rozporný, případně je-li zásadní rozpor mezi výrokem rozsudku a jeho odůvodněním. Nedostatkem důvodů se pak rozumí především nedostatek důvodů skutkových, tedy takových zjištění, která utvářejí rozhodovací důvody rozsudku. Jednalo by se tak o případy, kdy soud opřel své rozhodovací důvody o skutečnosti v řízení nezjišťované nebo neopřené o žádné důkazy. Za nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů se považuje také rozhodnutí soudu, které se nevypořádalo s žalobními námitkami uplatněnými účastníkem.

Ze soudního spisu Nejvyšší správní soud ověřil, že se krajský soud nevypořádal se všemi žalobními námitkami stěžovatelky. Tímto postupem porušil § 72 s. ř. s., podle kterého soud přezkoumává napadené rozhodnutí v mezích žalobních bodů, jakož i právo stěžovatelky na spravedlivý proces, ve smyslu nálezu Ústavního soudu ze dne 17. 12. 2008, sp. zn. I. ÚS 1534/08: *„Soudy jsou povinny svá rozhodnutí řádně odůvodnit; jsou povinny též vysvětlit, proč se určitou námitkou účastníka řízení nezabývaly (např. proto, že nebyla uplatněna v zákonem stanovené lhůtě). Pokud tak nepostupují, porušují právo na spravedlivý proces garantované čl. 36 odst. 1 Listiny.“*

Krajský soud zcela pominul námitku stran neaplikace § 15a odst. 3 písm. b) zákona o pobytu cizinců, podle něhož je v obdobném postavení jako rodinný příslušník občana Evropské unie i cizinec, který *hodnověrným způsobem doloží, že má s občanem Evropské unie trvalý vztah obdobný vztahu rodinnému a žije s ním ve společné domácnosti*. Stěžovatelka v žalobě poukazovala na to, že jedním z důvodů pro přiznání statutu rodinného příslušníka občana Evropské unie je v jejím případě to, že splňuje podmínky uvedené v § 15a odst. 3 písm. b) zákona o pobytu cizinců, neboť žije se svým zetěm J. S. ve společné domácnosti a má s ním prokazatelně trvalý vztah obdobný vztahu rodinnému. Správní orgány aplikaci uvedeného ustanovení odmítly pouze s tím, že § 15a odst. 3 písm. b) zákona o pobytu cizinců lze aplikovat na vztah druh – družka. Krajský soud se však tímto žalobním důvodem vůbec nezabýval, se závěry správních orgánů o neaplikaci § 15a odst. 3 písm. b) zákona o pobytu cizinců se nikterak nevypořádal a jejich argumentaci nevyvrátil ani nepodpořil.

Z odůvodnění napadeného rozhodnutí krajského soudu musí být zřejmé, proč soud nepovažoval argumentaci stěžovatelky za důvodnou a proč považuje žalobní námitku za lichou, mylnou nebo vyvrácenou (k tomu srovnej výše zmiňovaný rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 7. 2005, č. j. 2 Afs 24/2005 – 44). Jelikož napadený rozsudek takové odůvodnění neobsahuje, nelze, než jej považovat za nepřezkoumatelný.

Zjištěná částečná nepřezkoumatelnost v tomto směru však nebrání přezkumu rozsudku krajského soudu z pohledu dalších kasačních námitek napadajících právní závěry krajského soudu, které jsou oddělitelné od nepřezkoumatelné části rozsudku (viz usnesení rozšířeného senátu NSS ze dne 19. 2. 2008, č. j. 7 Afs 212/2006 - 74).

Jak bylo již shora uvedeno, zásadní otázkou v projednávané věci je, zda stěžovatelku lze považovat za rodinného příslušníka občana Evropské unie ve smyslu zákona o pobytu cizinců.

Definici rodinného příslušníka občana Evropské unie upravuje § 15a zákona o pobytu cizinců v rozhodném znění:

(1) Rodinným příslušníkem občana Evropské unie se pro účely tohoto zákona rozumí jeho

- a) manžel,*
- b) rodič, jde-li o občana Evropské unie¹ b) mladšího 21 let, kterého vyživuje a se kterým žije ve společné domácnosti,*
- c) dítě mladší 21 let nebo takové dítě manžela občana Evropské unie a*
- d) nezaopatřený přímý příbuzný ve vzestupné nebo sestupné linii nebo takový příbuzný manžela občana Evropské unie.*

(2) Za nezaopatřenou osobu se podle odstavce 1 písm. d) se považuje občanem Evropské unie nebo jeho manželem vyživovaný cizinec, který

- a) se nejdéle do 26 let věku soustavně připravuje na budoucí povolání,*
- b) se nemůže soustavně připravovat na budoucí povolání nebo vykonávat výdělečnou činnost pro nemoc nebo úraz, anebo*
- c) z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu není schopen vykonávat soustavnou výdělečnou činnost.*

(3) Ustanovení tohoto zákona, týkající se rodinného příslušníka občana Evropské unie, se obdobně použijí i na cizince, který hodnověrným způsobem doloží, že

- a) je příbuzným občana Evropské unie neuvedeným v odstavci 1, pokud*
  - 1. ve státě, jehož je občanem, nebo ve státě, ve kterém měl povolen trvalý či dlouhodobý pobyt, žil s občanem Evropské unie ve společné domácnosti,*
  - 2. je občanem Evropské unie vyživovaný, nebo*
  - 3. se o sebe z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu nedokáže sám postarat bez osobní péče občana Evropské unie, anebo*
- b) má s občanem Evropské unie trvalý vztah obdobný vztahu rodinnému a žije s ním ve společné domácnosti.*

(4) Ustanovení tohoto zákona týkající se rodinného příslušníka občana Evropské unie se použijí i na cizince, který je rodinným příslušníkem státního občana České republiky.

Ze správního spisu vyplynulo, že stěžovatelka pochází z Krymu, je vdova ve starobním důchodu a pobírá důchod ve výši 1500 hřiven. Stěžovatelka uvedla, že vzhledem ke svému věku a nepříznivému zdravotnímu stavu není schopna o sebe pečovat a potřebuje stálou péči blízké osoby, kterou však na Ukrajině nemá, protože obě její dcery žijí v České republice, kde mají povolen trvalý pobyt. Jedna z dcer stěžovatelky, paní M. F., se dne 7. 6. 2009 provdala za pana J. S., občana ČR. Stěžovatelka uvedla, že žije s dcerou a jejím manželem ve společné domácnosti a tito jsou ochotni jí poskytovat veškerou péči. Z lékařských zpráv vydaných dne 12. 6. 2012, resp. 25. 12. 2012 nemocnicí v Bagerovu, Republika Krym, ze zprávy o ambulantním vyšetření na II. interní klinice Fakultní nemocnice u sv. Anny v Brně ze dne 26. 11. 2013, a lékařské zprávy ze dne 24. 3. 2016 vystavené nemocnicí v Blansku, jsou popsány zdravotní obtíže stěžovatelky, konkrétně stěžovatelka trpí dušností, má vysoký tlak a léčí se s neurologickými problémy. Stěžovatelka dále doložila prohlášení své dcery M. S. a jejího manžela J. S. o tom, že jí poskytnou ubytování ve vlastní nemovitosti a zajistí jí nezbytnou péči.

Stěžovatelka odvozuje své postavení rodinného příslušníka občana Evropské unie dle § 15a odst. 1 písm. d) ve spojení s odst. 2 písm. b) a c) od skutečnosti, že s ohledem na vysoký věk a zdravotní stav není schopna vykonávat výdělečnou činnost a současně není soběstačná a potřebuje neustálou péči.

pokračování

Podle skutkových zjištění učiněných ve správním řízení Nejvyšší správní soud konstatuje, že na stěžovatelku nelze nahlížet jako na osobu nezaopatřenou dle § 15a odst. 1 písm. d) zákona o pobytu cizinců. Ustanovení § 15a odst. 2 zákona o pobytu cizinců stanoví taxativní důvody, které musí splňovat občanem Evropské unie nebo jeho manželem vyživovaný cizinec, aby mohl být považován za nezaopatřenou osobu. Nejvyšší správní soud musí přisvědčit závěru krajského soudu v tom, že stěžovatelka do žádné z tam uvedených kategorií nezaopatřených osob nespadá, neboť je starší 26 let, není cizincem, který se pro nemoc či úraz nemůže soustavně připravovat na budoucí povolání nebo vykonávat výdělečnou činnost a rovněž neprokázala existenci dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu ve smyslu § 15a odst. 2 písm. b) zákona o pobytu cizinců. Ze spisového materiálu je zřejmé, že stěžovatelčin zdravotní stav není příznivý, Nejvyšší správní soud ale souhlasí s krajským soudem, že k prokázání dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu ve smyslu § 15a odst. 2 písm. c) zákona o pobytu cizinců nelze pouze poukázat na určité zdravotní potíže, které jsou s ohledem na věk stěžovatelky přirozené, aniž by bylo zřejmé, zda vůbec a jak tyto zasahují schopnost stěžovatelky vykonávat výdělečnou činnost. S ohledem na uvedené nelze přisvědčit stěžovatelce v tom, že za dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav lze v určité situaci považovat i stáří a jeho přirozené projevy. Jak správně uvedl krajský soud, pro účely výkladu pojmu „*dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav*“ dle § 15a odst. 2 písm. c) zákona o pobytu cizinců lze vyjít z § 26 zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, který stanoví, že *za dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav se pro účely tohoto zákona považuje zdravotní stav, který omezuje tělesné, smyslové nebo duševní schopnosti pojištěnce významné pro jeho pracovní schopnost, pokud tento zdravotní stav trvá déle než 1 rok nebo podle poznatků lékařské vědy lze předpokládat, že bude trvat déle než 1 rok*“. Nejvyšší správní soud proto uzavírá, že pokročilý věk stěžovatelky a zdravotní potíže s ním spojené nelze hodnotit jako nemoc či dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav a je nutno konstatovat, že v případě stěžovatelky se nejedná o situaci nezaopatřené osoby, kterou má na mysli § 15a odst. 2 písm. b) a c) zákona o pobytu cizinců.

Nejvyšší správní soud rovněž souhlasí se závěrem krajského soudu, že záznamy o zdravotním stavu stěžovatelky bez dalšího nespovídají ani o nutnosti osobní péče jejího zetě, občana Evropské unie, z důvodu dlouhodobě nepříznivého stavu a stěžovatelka tedy nesplňuje podmínku dle § 15a odst. 3 písm. a) bod 3. zákona o pobytu cizinců.

Stěžovatelka dále namítala nesprávné právního posouzení otázky, zda je osobou s obdobným postavením rodinného příslušníka občana Evropské unie dle § 15a odst. 3 písm. a) bod 2. zákona o pobytu cizinců, tedy zda je osobou občanem Evropské unie vyživovanou. Tuto námitku shledal Nejvyšší správní soud důvodnou.

Nejvyšší správní soud předdesílá, že skutečnost, že stěžovatelka nepatří do skupiny rodinných příslušníků dle § 15a odst. 1 zákona o pobytu cizinců, neboť mj. nesplňuje podmínky nezaopatřenosti stanovené v § 15a odst. 2 zmíněného zákona, bez dalšího nevylučuje, že by mohla spadat do skupiny druhé, definované v § 15a odst. 3 zákona o pobytu cizinců.

Stěžovatelka pobírá starobní důchod ve výši 1500 hřiven, tedy cca 100 €, jiné příjmy stěžovatelky nebyly ve správním řízení zjištěny. Stěžovatelka uvedla, že žije ve společné domácnosti s dcerou a jejím manželem, občanem Evropské unie, a tito jí poskytují finanční výpomoc, bez které by nemohla pokrýt své životní náklady. K uvedenému byla předložena prohlášení dcery a zetě stěžovatelky, kteří potvrdili, že stěžovatelce poskytnou ubytování a veškerou potřebnou péči. Nejvyšší správní soud nesouhlasí se závěrem učiněným správními orgány, se kterým se ztotožnil i krajský soud, že v případě stěžovatelky nelze uvažovat o vyživovací povinnosti ze strany jejího zetě jako občana Evropské unie s ohledem na to, že stěžovatelka pobírá starobní důchod. Pouhá skutečnost, že stěžovatelka pobírá důchod, který navíc i krajský soud posoudil jako nízký, ji nemůže vyloučit z kategorie cizince

vyživovaného občanem Evropské unie. Při posuzování otázky, zda je stěžovatelka osobou vyživovanou občanem Evropské unie se nelze omezit pouze na zkoumání, zjištění a konstatování existence určitého příjmu stěžovatelky. Pro závěr, zda se jedná o vyživovaného cizince, je třeba posoudit veškeré individuální okolnosti daného případu, tzn. faktickou situaci stěžovatelky, zda je či není s ohledem na svou ekonomickou a sociální situaci schopna uspokojovat své základní potřeby a zda je stěžovatelce občanem Evropské unie poskytována nezbytná materiální pomoc, bez které by své základní životní potřeby nebyla schopna zajistit. Správní orgány obou stupňů se však zaměřily pouze na skutečnost, že stěžovatelka pobírá starobní důchod, aniž dále zkoumaly a zohlednily její skutečné sociální a finanční podmínky. Správní orgány se nezabývaly podstatnou a rozhodnou okolností, tj. zda je stěžovatelka fakticky závislá na materiální podpoře svého zetě. K uvedenému bylo třeba posoudit stěžovatelkou předložené důkazy, zejména prohlášení dcery a jejího manžela, případně provést i další důkazy, např. výslech těchto osob, které by mohly pomoci objasnit stav věci tak, aby o něm nebyly důvodné pochybnosti. Teprve na základě takto provedených zjištění by bylo možné provést celkové vyhodnocení tvrzeného vztahu stěžovatelky a posouzení, zda naplňuje či nenaplňuje materiálně znaky vyživované osoby dle § 15a odst. 3 písm. a) bod 2. zákona o pobytu cizinců v rozhodném znění.

Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že kasační stížnost je důvodná, a proto napadený rozsudek krajského soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení (§ 110 odst. 1 s. ř. s.).

V dalším řízení bude krajský soud postupovat při přezkoumávání rozhodnutí správního orgánu ve shora naznačeném směru (§ 110 odst. 4 s. ř. s.), bude tedy třeba, aby se vypořádal v odůvodnění napadeného rozsudku se všemi námitkami, které uplatnila stěžovatelka v řízení u krajského soudu ve vztahu k tomuto rozhodnutí, a posoudil zákonnost rozhodnutí žalované v kontextu shora uvedených závěrů. V novém rozhodnutí rozhodne krajský soud i o náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti (§ 110 odst. 3 s. ř. s.).

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 26. ledna 2017

JUDr. Lenka Matyášová
předsedkyně senátu